Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України

Національний університет водного господарства та природокористування

Навчально-науковий інститут економіки і менеджменту

Кафедра фінансів та економіки природокористування

06-03-235

Методичні вказівки

**до вивчення дисципліни «Управління фінансово-економічною безпекою проектів»
та завдання до практичних занять
для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю 073 «Менеджмент»
спеціалізації
«Управління фінансово-економічною безпекою»
денної і заочної форм навчання**

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Рекомендовано
науково-методичною комісією
зі спеціальності
073 «Менеджмент» спеціалізації
«Управління фінансово-економічною
безпекою»
протокол № 5 від 30.01.2019 р

Рівне – 2019

Національний університет водного господарства та природокористування

Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Управління фінансово-економічною безпекою проектів» та завдання до практичних занять для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю 073 «Менеджмент» спеціалізації «Управління фінансово-економічною безпекою» денної і заочної форм навчання / Заячківська О. В. – Рівне : НУВГП, 2019. – 24 с.

Укладач: Заячківська О. В. – канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів і економіки природокористування.

Відповідальний за випуск – Л. В. Мельник, канд. екон. наук, професор, завідувач кафедри фінансів і економіки природокористування.

Зміст

	стор.
1. Загальні вказівки до вивчення дисципліни	3
2. Тематичний план самостійної роботи дисципліни для студентів денної форми навчання	4
3. Завдання до виконання практичних занять	5
3.1. Тема 1. Загальна характеристика стану законодавчого забезпечення фінансово-економічної безпеки проектів	5
3.2. Тема 2. Організаційні та техніко-технологічні основи фінансово-економічної безпеки проектів	6
3.3. Тема 3. Ринкова та зовнішньоекономічна безпека проектів	7
3.4. Тема 4. Інтелектуальна та кадрова складові фінансово-економічної безпеки проектів	8
3.5. Тема 5. Політико-правова, силова та екологічна складові фінансово-економічної безпеки проектів	10
3.6. Тема 6. Діагностика економічної безпеки проектів	11
3.7. Тема 7. Система управління фінансово-економічною безпекою проектів	12
3.8. Тема 8. Зарубіжний досвід забезпечення фінансово-економічної безпеки проектів	14
4. Формули для розв’язування задач	15
5. Питання гарантованого мінімуму знань	20
6. Перелік тем доповідей, для самостійної роботи	22
7. Навчально-методичні матеріали дисципліни	24

© Заячківська О. В., 2019
© НУВГП, 2019

Національний університет
водного господарства
та природокористування

1. Загальні вказівки до вивчення дисципліни

Дисципліну «Управління фінансово-економічною безпекою проектів» вивчають студенти, які навчаються за спеціальністю 073 «Менеджмент» спеціалізації «Управління фінансово-економічною безпекою» денної і заочної форм навчання.

Робота студентів над дисципліною розпочинається з вивчення даних методичних вказівок. Програмний матеріал рекомендується вивчати в тій послідовності, що передбачена тематичним планом дисципліни.

Мета дисципліни «Управління фінансово-економічною безпекою проектів» є формування у майбутніх управлінців з фінансово-економічної безпеки системи знань з питань управління безпекою проектів на підприємствах України.

Основними завданнями навчальної дисципліни є ознайомлення управлінців з фінансово-економічної безпеки з особливостями здійснення заходів по безпеці проектів.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен:

знати: формування колективів та забезпечення їх ефективного функціонування, використовуючи неформальні методи управління, попередження конфліктних ситуацій; створення та контроль діяльності операційної системи управління виробництвом, маркетингом, забезпечення безпеки в цих системах.

вміти: розробляти стратегії безпеки підприємства та його підрозділів, створювати програми розвитку підприємства; розробляти плани та програми забезпечення безпеки в різних видах діяльності та здійснювати оперативне прикриття в даних системах; проводити необхідні розрахунки, аналіз та економічне обґрунтування розроблених проектів, ідей та планів діяльності компанії та її безпеки.

Після вивчення теоретичного та практичного курсу дисципліни студенти складають залік у термін, встановлений

Національний університет водного господарства та природокористування

навчальним планом. Оцінювання знань здійснюється за 100-бальною шкалою.

2. Тематичний план самостійної роботи дисципліни для студентів денної форми навчання

№ з/п	Тема самостійної роботи	Короткий зміст	Кількість годин
			денна форма навчання
1	2	3	4
1.	Тема 1. Загальна характеристика стану законодавчого забезпечення фінансово-економічної безпеки проектів	Правове забезпечення фінансово-економічної безпеки проектів	12
2.	Тема 2. Організаційні та техніко-технологічні основи фінансово-економічної безпеки проектів	Теоретичні основи формування фінансово-економічної безпеки проектів	12
3.	Тема 3. Ринкова та зовнішньоекономічна безпека проектів	Основні положення ринкової та зовнішньоекономічної безпеки проектів	12
4.	Тема 4. Інтелектуальна та кадрова складові фінансово-економічної безпеки проектів	Забезпечення інтелектуальної та кадрової складових фінансово-економічної безпеки проектів	12
5.	Тема 5. Політико-правова, силова та екологічна складові фінансово-економічної безпеки проектів	Визначення політико-правової, силової та екологічної складових фінансово-економічної безпеки проектів	12
6.	Тема 6. Діагностика	Види діагностики	12

Національний університет водного господарства та природокористування

	економічної безпеки проектів	економічної безпеки проектів	
7.	Тема 7. Система управління фінансово-економічною безпекою проектів	Значення системи управління фінансово-економічною безпекою проектів	12
8.	Тема 8. Зарубіжний досвід забезпечення фінансово-економічної безпеки проектів.	Міжнародна фінансово-економічна безпека проектів	12
	Разом		96

3. Завдання до виконання практичних занять

3.1. Тема 1. Загальна характеристика стану законодавчого забезпечення фінансово-економічної безпеки проектів

Питання для обговорення:

1. Правове забезпечення економічної безпеки проектів.
2. Ризик та його вплив на економічну безпеку проектів.
3. Управління економічними ризиками проектів.
4. Основні напрями забезпечення економічної безпеки проектів.

Контрольні запитання

1. Які проблеми забезпечення безпеки підприємства (проектів) існують в Україні?
2. Назвати основні об'єкти захисту проекту.
3. Яка існує класифікація суб'єктів безпеки підприємства, зокрема проекту?
4. Визначити основні напрями діяльності суб'єктів безпеки підприємства зокрема проекту.
5. Що розуміють під безпекою проекту?
6. Назвати основні напрями та завдання безпеки проекту.
7. Дати визначення поняттю «економічна безпека підприємства».
8. Якими нормативно-правовими актами регулюється діяльність із забезпечення безпеки підприємства?
9. Охарактеризуйте поняття «ризик».

Національний університет водного господарства та природокористування

10. Назвати основні причини виникнення ризику.

11. Які існують зовнішні загрози існування підприємства, зокрема проекту?

12. У чому полягають особливості ринку України?

13. Поясніть сутність управління ризиками.

14. Назвати основні суб'єкти та об'єкти управління ризиками.

15. Охарактеризувати модель оцінювання ризиків економічного ринку.

16. У чому сутність антикризового управління підприємством?

17. Як аналізують фінансово-господарський стан неплатоспроможних підприємств та організацій?

18. Назвати основні напрями антикризового управління.

19. Назвати напрями забезпечення безпеки підприємства.

20. У чому полягають особливості забезпечення економічної безпеки підприємства в Україні.

Національний університет водного господарства та природокористування

3.2. Тема 2. Організаційні та техніко-технологічні основи фінансово-економічної безпеки проектів

Питання для обговорення:

1. Поняття, предмет, зміст та суб'єкти фінансово-економічної безпеки проектів.
2. Роль економічної безпеки в системі національної безпеки.
3. Принципи економічної безпеки, її структура та рівні.
4. Національні економічні інтереси та загрози економічній безпеці України.
5. Критерій та індикатори економічної безпеки.
6. Теоретичні основи формування системи фінансової безпеки.

Практичні завдання:

До показників техніко-технологічної складової безпеки проекту належать: фондовіддача основних засобів, фондоозброєність праці, коефіцієнт вибуття основних засобів, коефіцієнт оновлення основного капіталу, коефіцієнт зношення основних засобів, матеріаломісткість, коефіцієнт корисного використання матеріалів, коефіцієнт браку.

Національний університет водного господарства та природокористування

Задача 1. Визначити фондовіддачу, фондомісткість, фондоозброєність проекту за такими даними:

Показники	Сума
1	2
Вартість валової продукції на кінець року, млн. грн.	10
Частка матеріальних витрат з урахуванням амортизації	0,7
Вартість основних виробничих фондів на початок року, млн. грн.	9
У травні введено в дію основних фондів на суму, млн. грн.	1
З 1 листопада вибуло основних фондів на суму, млн. грн.	0,5
Середньоспискова чисельність працівників, осіб	250

Задача 2. Протягом року 187 працівників виготовляють продукції на 420 тис. грн. Кожен з працівників відпрацював за рік 220 днів. Працівники над проектом працюють в одну зміну, тривалість робочого дня 8 годин. Розрахувати трудомісткість вказанного виробництва.

Національний університет водного господарства та природокористування

Задача 3. При виготовленні 120 тон продукції використано сировини на 250 тис. грн. Визначити матеріаломісткість виробництва, продукція якого реалізується на ринку в середньому по 417 грн. за тонну. Чому дорівнює матеріальний індекс цього виробництва, якщо сировина є локалізований матеріал?

Задача 4. При виготовленні 130 тон продукції використано сировини на 420 тис. грн., вартість відходів становить 135 тис. грн., браку було здійснено на суму 43 тис. грн. Визначити коефіцієнт корисного використання матеріалів та коефіцієнт браку.

3.3. Тема 3. Ринкова та зовнішньоекономічна безпека проектів

Питання для обговорення:

1. Основні положення ринкової та зовнішньоекономічної безпеки проектів.
2. Експортна безпека як важлива складова зовнішньоекономічної безпеки проектів.
3. Імпортна безпека як важлива складова зовнішньоекономічної безпеки.

Національний університет водного господарства та природокористування

4. «Відтік капіталу» як одна з істотних загроз економічній безпеці проекту.

Практичні завдання:

До показників безпеки проекту на ринку належать: коефіцієнт ринкової віддачі активів, конкурентоспроможність продукції (послуг), частка фірми на ринку, коефіцієнт інноваційних витрат, ритмічність збуту, коефіцієнт ефективності рекламної політики підприємства / організації.

Задача 1. Визначити коефіцієнт ринкової віддачі активів, конкурентоспроможність продукції (послуг), частка фірми на ринку, коефіцієнт інноваційних витрат, ритмічність збуту, коефіцієнт ефективності рекламної політики підприємства / організації, якщо в базисному році маємо такі дані:

Назва виробу	Річний обсяг виробництва, шт.	Оптова ціна, тис. грн.	Собівартість, тис. грн.
1	2	3	4
А	850	0,80	0,60
Б	1240	0,75	0,69

Середньорічна вартість активів – 1100 тис. грн., ціна еталонного виробу А – 0,75 грн., Б – 078 грн., інноваційні витрати – 1,3 тис. грн., витрати на рекламу 45 тис. грн. У звітному періоді собівартість одиниці продукції становить з виробу: А – 0,59 тис. грн.; Б – 0,67 тис. грн.

3.4. Тема 4. Інтелектуальна та кадрова складові фінансово-економічної безпеки проектів

Питання для обговорення:

1. Забезпечення інтелектуальної та кадрової безпеки проектів.
2. Кадрова безпека як підсистема в системі економічної безпеки проектів.
3. Проблеми забезпеченості проектівробочою силою. Планування чисельності персоналу.
4. Захист прав інтелектуальної власності в системі економічної безпеки держави.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Практичні завдання:

До показників інтелектуальної та кадрової складових фінансово-економічної безпеки проектів відносяться: плинність кадрів, стабільність персоналу, рівень дисципліни, відповідність кваліфікації працівників ступеню складності виконуваних ними робіт, співвідношення чисельності окремих категорій працівників.

Задача 1. На основі даних, наведених в таблиці, обчислити коефіцієнт необхідного обороту, коефіцієнт плинності кадрів, коефіцієнти прийому та вибуття кадрів. На основі проведених розрахунків зробити висновки про плинність кадрів, які задіяні в проекті.

Показники руху робочої сили проекту

Показники	Чисельність, чол.
На початок року за списком числилося	248
Прийнято – всього	62
Утому числі:	
а) за направленнями з навчальних закладів	13
б) переведено з інших підприємств	12
в) за організованим набором	17
г) інші, прийняті підприємством	20
Переведено в робітники з інших категорій персоналу	4
Вибуло – всього	59
Утому числі:	
а) переведено на інші підприємства	6
б) вибуло у зв'язку з призовом на військову службу, виходом на пенсію, переходом на навчання та з інших причин	20
в) вибуло у зв'язку з закінченням строку договору	10
г) вибуло за власним бажанням	16
д) звільнено за прогул та інші порушення трудової дисципліни	7
Переведено з робітників в інші категорії персоналу	3
Числилося за списком на кінець звітного року	252
Середньооблікова чисельність робочих	250

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Задача 2. Є такі дані по ппроекту за І квартал, людино-днів.

1. Сума явок	68 660	
2. Сума неявок — всього		44 040
у тому числі:		
– святкові та вихідні дні	15925	
– чергові відпустки		13485
3. Цілоденні простої	60	
4. Відпрацьовано усього		488500 людино-год.
у тому числі:		
– понаднормований час	39200 людино-год.	

Визначити:

1) фонди робочого часу і показники їх використання;

2) середньо облікову чисельність робочих;

3) середньофактичну тривалість робочого періоду;

4) середньофактичну тривалість робочого дня (повну та нормовану).

Національний університет
водного господарства
та природокористування

3.5. Тема 5. Політико-правова, силова та екологічна складові фінансово-економічної безпеки проектів

Питання для обговорення:

1. Політико-правова складова економічної безпеки проектів.
2. Силова складова фінансово-економічної безпеки проектів.
3. Екологічна складова фінансово-економічної безпеки проектів.

Практичні завдання:

До показників **політико-правової** складової фінансово-економічної безпеки проектів відносяться: коефіцієнт платіжної дисципліни, коефіцієнт якості юридичних послуг, коефіцієнт юридичного менеджменту.

До показників **екологічної** складової фінансово-економічної безпеки проектів відносяться: коефіцієнт безпечності продукції, коефіцієнт «екологічного баласту», коефіцієнт раціонального використання відходів, рентабельність продукції з відходів, штрафи за порушення природоохоронного законодавства, коефіцієнт забруднення середовища.

Показники **силової** безпеки проекту: коефіцієнт транспортної безпеки, кількість осіб, звільнених з роботи за крадіжку чи спробу

Національний університет водного господарства та природокористування

знищення майна, рівень інженерно–технічного захисту, коефіцієнт захищеності майна та персоналу підприємства.

Задача 1. Оцінити політико-правову складову фінансово-економічної безпеки проекту, який пов'язаний з будівництвом житлового будинку, якщо відомо: дохід від проекту становить 120 млн. грн., витрати проекту 34 млн. грн. Проекту були нараховані штрафні санкції за невчасне виконання своїх зобов’язань у розмірі 27 млн. грн., з яких 15 млн. грн були відшкодовані. До проекту було представлено 3 судових позови, 2 з яких були виграні працівниками, які створювали проект.

Задача 2. Оцінити екологічну складову фінансово-економічної безпеки проекту, який пов'язаний з хімічною промисловістю, якщо відомо: обсяг продукції було випущено на суму 24 млн. грн., із них 18 млн. – сертифікованої продукції, відходи від виробництва становлять 10 млн. грн., собівартість продукції – 8 млн. грн., екологічний збір становить 1,5 млн. грн.

Задача 3. Оцінити силову складову фінансово-економічної безпеки проекту, який пов'язаний з перевезення коштовностей, якщо відомо: витрати – 18 тис. грн., цінностей було викрадено на суму 16 тис. грн., дохід від продажу цінностей становить 56 тис. грн., витрати на охоронцу бізнесу 7 тис. грн.

3.6. Тема 6. Діагностика економічної безпеки проектів

Питання для обговорення:

1. Поняття та види діагностики діяльності проектів.
2. Критерії та показники економічної безпеки проектів.
3. Діагностика рівня економічної безпеки проектів. Якісні та кількісні показники.

Практичні завдання:

Задача 1. Обчислити коефіцієнт безпеки операційної діяльності підприємства на основі наведених нижче показників:

1) постійні витрати підприємства протягом року – 230000 грн.

Національний університет водного господарства та природокористування

2) змінні витрати на весь обсяг продукції протягом року – 500000 грн.

3) ціна одиниці продукції – 250 грн./од.

4) виручка від реалізації продукції протягом року – 820500 грн.

Задача 2. Обчислити коефіцієнт ефективності підприємництва, використовуючи ці дані:

1) активи підприємства – 28800 тис. грн.

2) первісна вартість основних засобів виробництва – 23500 тис. грн.

3) коефіцієнт зносу основних засобів виробництва – 60%.

Оцінити ефективність підприємства, виходячи з того, що порогове значення коефіцієнта – 0,5.

Задача 3. Фірма запланувала на звітний період підвищення рентабельності активів до 22%. Фактично рентабельність досягла 25%. Розрахувати коефіцієнт дієвості фірми й перевищення ним порогового значення (1,0).

Національний університет водного господарства та природокористування

Задача 4. Визначити рівень економічної безпеки підприємства, якщо для аналізу аналітику надали 100% інформації, рівень точності та суперечливості інформації відповідно дорівнює – 0,8 та 0,12. Зробити відповідні висновки.

Задача 5. Рівень безпеки підприємства становить 0,27. Зробити висновок про стан економічної безпеки даного підприємства, а також запропонувати ряд заходів із підвищення рівня його економічної безпеки. Відомо, що підприємство належать до сфери великого бізнесу. Галузь діяльності – випуск продовольчих товарів.

3.7. Тема 7. Система управління фінансово-економічною безпекою проектів

Питання для обговорення:

1. Суть, мета та значення управління фінансово-економічною безпекою проектів.
2. Суб’єкти та об’єкти управління фінансово-економічною безпекою проектів.
3. Основні принципи та методи управління фінансово-економічною безпекою проектів.

Національний університет водного господарства та природокористування

4. Функції та механізми управління фінансово-економічною безпекою проектів.

Практичні завдання:

Задача 1. Підприємство виготовляє і продає за рік продукції на 200 тис. грн. Витрати на її виготовлення і продаж становлять 180 тис. грн., в тому числі змінні витрати – 120 тис. грн., постійні витрати 60 тис. грн. Розрахувати: коефіцієнт маржинального прибутку; критичну програму виробництва; коефіцієнт безпеки виробництва.

Задача 2. Підприємство виготовляє і продає за рік 30 тис. виробів по ціні 70 грн. Змінні витрати становлять 50 грн., річні постійні витрати – 300 тис. грн. Скільки треба виготовляти і продавати виробів щоб за даних умов одержати 400 тис. грн. прибутку за рік?

Національний університет водного господарства та природокористування

Задача 3. Виробнича потужність підприємства розрахована на випуск 1 тис. виробів, які реалізуються за ціною 20 тис. грн. Уся вироблена продукція реалізується, незавершеного виробництва та залишків готової продукції на складі немає. Повні витрати дорівнюють 4000 тис. грн., змінні витрати на одиницю продукції – 12 тис. грн. Подайте графічну залежність між прибутком, обсягом реалізації продукції та її собівартістю; знайти точку беззбитковості. Які основні фактори впливають на зміну рівня беззбитковості обсягу продажу?; визначити зону безпеки аналітичним методом.

Задача 4.

Підприємству необхідно прийняти рішення щодо додаткового замовлення на випуск 500 виробів типу А, якщо потужність його обладнання використовується максимально. У такому випадку необхідно зменшити випуск інших виробів, наприклад типу В. Дані про ці вироби наведено в таблиці.

Показники	Виріб А	Виріб В
Ціна виробу, тис. грн.	15	12
Змінні витрати на одиницю, тис. грн.	9	8
Ставка маржинального доходу, тис. грн.	6	4
Час виробітку, хв.	8	10

Національний університет водного господарства та природокористування

1. На скільки одиниць необхідно скоротити випуск продукції В, щоб прийняти замовлення виробу А?

2. Чи буде сприяти додаткове замовлення збільшенню прибутку в даному періоді?

3. Якою має бути ціна виробу А, щоб підприємство могло прийняти замовлення?

Задача 5. Підприємство має пакет замовлень на 1000 одиниць продукції за ціною 150 грн. на загальну суму 150 тис. грн., що повинно забезпечити йому прибуток у розмірі 30 тис. грн. собівартість 1000 виробів за планом 120 тис. грн, у тому числі постійні витрати складають 60 тис. грн.

Протягом року фактичний обсяг реалізації значно зменшився і, за прогнозами менеджерів, буде меншим, від планового на 40%. Щоб уникнути збитків, підприємству необхідно знайти вихід із даної кризової ситуації. Якщо від замовника надійде пропозиція на випуск продукції, яка потребує деяких змін у технології та відповідно додаткових витрат, то керівники можуть прийняти таке замовлення за ціною, нижчою за собівартість. При цьому підприємство повинно додатково витратити на конструкторсько-технологічну підготовку виробництва цієї партії продукції 5 тис.грн. Чи вигідно це підприємству?

1. Зробити техніко-економічне обґрунтування рішення щодо прийняття додаткового замовлення на таких умовах.
2. Результати розрахунків подайте у таблиці
3. Зробити висновки. Обґрунтуйте свою точку зору.

3.8. Тема 8. Зарубіжний досвід забезпечення фінансово-економічної безпеки проектів

Питання для обговорення:

1. Сутність та поняття міжнародної економічної безпеки.
2. Принципи забезпечення економічної безпеки Держави на міжнародному рівні.
3. Практичне забезпечення економічної безпеки держави на міжнародному рівні.
4. Сучасна Європейська політична ситуація.
5. Місце України у геополітичному просторі Європи.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Контрольні запитання

1. Які наявні проблеми забезпечення міжнародної безпеки підприємства (проектів)?
2. Що розуміють під міжнародною безпекою проекту?
3. Назвати основні напрями та завдання міжнародної безпеки проекту.
4. У чому полягають особливості забезпечення міжнародної економічної безпеки підприємства в Україні.

4. Формули для розв'язування задач

Фондовіддача основних засобів

$$Ф_{від} = \frac{В}{ОЗ_{с.р.}},$$

де $В$ – виторг без ПДВ (чистий дохід), тис. грн.; $ОЗ_{с.р.}$ – середньорічна вартість основних засобів підприємства, тис. грн.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Фондоозброєність праці

$$Ф_{від} = \frac{ОЗ_{ср}}{Ч_{с.с.}},$$

де $ОЗ_{с.р.}$ – середньорічна вартість основних засобів підприємства, тис. грн; $Ч_{с.с.}$ – середньоспискова чисельність робітників, чол.

Вікова структура устаткування до 7 років.

Коефіцієнт вибуття основних засобів

$$К_{виб} = \frac{ОЗ_{виб}}{ОЗ_{п.р}},$$

де $ОЗ_{виб}$ – вартість вибувших у звітному періоді основних засобів, тис. грн; $ОЗ_{п.р.}$ – вартість основних засобів на початок звітного періоду, тис. грн.

Коефіцієнт оновлення основного капіталу

Національний університет
водного господарства
та природокористування

$$K_{он} = \frac{ОЗ_{увед}}{ОЗ_{к.р}},$$

де $ОЗ_{увед}$ – вартість придбаних у звітному періоді основних засобів, тис. грн.; $ОЗ_{к.р.}$ – вартість основних засобів на кінець звітного періоду, тис. грн.

Коефіцієнт зношення основних засобів

$$K_{знош} = \frac{В_{зн}}{ОЗ_{п.р}},$$

де $В_{зн.}$ – вартість зношеності основних засобів за відповідний період, тис. грн.; $ОЗ_{п.р.}$ – вартість основних засобів на початок звітного періоду, тис. грн.

Матеріаломісткість

$$M_{п} = \frac{M_{в}}{В},$$

Національний університет
водного господарства
та природокористування

де $M_{в}$ – матеріальні витрати, тис. грн.; $В$ – виторг без ПДВ (чистий дохід), тис. грн.

Коефіцієнт корисного використання матеріалів

$$K_{к.в.м} = \frac{M_{в} - В_{в}}{M_{в}} \cdot 100\%,$$

де $В_{в}$ – вартість відходів за цінами повноцінної сировини, тис. грн.

Коефіцієнт браку

$$K_{бр} = \frac{В_{б}}{СРП} \cdot 100\%,$$

де $В_{б}$ – вартість браку по собівартості реалізованої продукції, тис. грн.; $СРП$ – собівартість реалізованої продукції, тис. грн.

Плинність персоналу

Національний університет
водного господарства
та природокористування

$$Плинність\ персоналу = \frac{Кількість\ звільнених\ з\ усіх\ причин}{Середньооблікова\ чисельність}$$

Стабільність або «відданість» персоналу (середній стаж роботи на даному підприємстві)

$$Стабільність\ персоналу = \\ = \frac{Загальна\ сума\ років\ роботи\ на\ даному\ підприємстві\ всього\ персоналу}{Середньооблікова\ чисельність}$$

Рівень дисципліни (неявок на роботу)

$$Рівень\ дисципліни = \frac{НЕявки\ на\ роботу\ (людино-днів)}{Усього\ відпрацьовано\ (людино-днів)}$$

Відповідність кваліфікації робітників ступеню складності виконуваних ними робіт

$$Відповідність\ кваліфікації\ робітників\ ступеню\ складності\ виконуваних \\ ними\ робіт = \frac{Середній\ тарифний\ розряд\ групи\ робітників}{Середній\ тарифний\ розряд\ робіт,\ що\ виконуються}$$

Співвідношення чисельності окремих категорій працівників

$$\begin{cases} \dfrac{Чисельність\ основних\ робітників}{Чисельність\ допоміжних\ робітників} \\ \dfrac{Чисельність\ робітників,\ зайнятих\ безпосередньо\ у\ виробництві}{Чисельність\ працівників\ апарату\ управління} \\ \dfrac{Чисельність\ висококваліфікованих\ та\ кваліфікованих\ робітників}{Загальна\ кількість\ робітників} \end{cases}$$

Коефіцієнт платіжної дисципліни

$$K_{пл.д.} = \frac{П_{оп} - ШС}{П_{оп}},$$

Національний університет
водного господарства
та природокористування

де – прибуток від операційної діяльності, тис. грн.; – збитки від штрафних санкцій, тис. грн.

Коефіцієнт якості юридичних послуг

$$К_{я.юр.п.} = \frac{С_{виг.}}{С_{заг.}},$$

де – судові справи, виграні в суді, од.; – загальна кількість судових позовів підприємства.

Коефіцієнт юридичного менеджменту

$$К_{юр.м.} = \frac{П_{опл.}}{П_{нар.}},$$

де – дохід від відшкодованих штрафних санкцій, тис. грн.; – дохід від нарахованих штрафних санкцій підприємству.

Коефіцієнт безпечності продукції

$$К_{б.п.} = \frac{П_{п.с.}}{П_{п.}},$$

Національний університет
водного господарства
та природокористування

де – вартість сертифікованої продукції, тис. грн.; – обсяг промислової продукції, тис. грн.

Коефіцієнт «екологічного баласту»

$$К_{е.б.} = \frac{В_{утил.}}{В_{вал.}},$$

де – вартість утилізації знешкодження, розміщення відходів виробництва, тис. грн.; – витрати підприємства, тис. грн.

Коефіцієнт раціонального використання відходів

$$К_{р.в.в.} = \frac{В_{зв.в}}{В_{віз.}},$$

де – вартість зворотних відходів за цінами повноцінної сировини, тис. грн.; – вартість відходів, грн.

Рентабельність продукції з відходів

Національний університет
водного господарства
та природокористування

$$P_{пр.від.} = \frac{B_{р.в.}}{C} \cdot 100\%,$$

де – прибуток від реалізації продукції, виготовленої з відходів, тис. грн.; – собівартість виробництва продукції з відходів, тис. грн.

Коефіцієнт забруднення середовища

$$K_{з.} = \frac{B_{ек.зб.}}{B_{вал.}},$$

де – вартість екологічних зборів, тис. грн.

Коефіцієнт транспортної безпеки

$$K_{т.б.} = \frac{B_{в.ц.т.}}{B_{вал.}},$$

де – вартість викрадених цінностей при транспортуванні, тис. грн.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Коефіцієнт захищеності майна та персоналу підприємств

$$K_{зах.} = \frac{B_{ох.}}{П_{ч.}} \cdot 100\%,$$

де . – витрати на охорону бізнесу, тис. грн.; – чистий прибуток підприємства, тис. грн.

Коефіцієнт ринкової віддачі активів

$$K_{р.в} = \frac{П_{ч}}{A},$$

де А – активи підприємства, грн.

Конкурентоспроможність продукції (послуг)

$$K_{вир} = \frac{Ц_{вир}}{Ц_{етал}},$$

де – ціна виробу підприємства, грн.; – ціна еталонного виробу, грн.

Частка фірми на ринку

Національний університет
водного господарства
та природокористування

$$К_{ч.р} = \frac{П_ч}{ОП_{гал}},$$

де $ОП_{гал}$ – обсяг продажу галузі, грн.

Коефіцієнт інноваційних витрат

$$К_{ін.в} = \frac{В_{ін}}{В_{вал}},$$

де $В_{ін}$ – інноваційні витрати підприємства, грн.

Ритмічність збуту

$$Д = 1 - \frac{ОП_{пл} - ОП_ф}{ОП_{пл}},$$

де $ОП_{пл}$ – плановий обсяг продажу за і-й період, грн.; $ОП_ф$ – фактичний обсяг продажу за той самий період, грн.

Коефіцієнт ефективності рекламної політики підприємства/організації

$$К_{ф.р} = \frac{В_{рекл}}{ВП}, \Delta П_{реал} > В_{рекл},$$

де $В_{рекл}$ – витрати на рекламу, грн.; $\Delta П_{реал}$ – збільшення прибутку від реалізації, грн.; $ВП$ – валовий прибуток, грн.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

5. Питання гарантованого мінімуму знань

1. Правове забезпечення економічної безпеки проектів.
2. Ризик та його вплив на економічну безпеку проектів.
3. Управління економічними ризиками проектів.
4. Основні напрями забезпечення економічної безпеки проектів.
5. Поняття, предмет, зміст та суб'єкти фінансово-економічної безпеки проектів.
6. Роль економічної безпеки в системі національної безпеки.
7. Принципи економічної безпеки, її структура та рівні.
8. Національні економічні інтереси та загрози економічній безпеці України.
9. Критерій та індикатори економічної безпеки.

Національний університет водного господарства та природокористування

10. Теоретичні основи формування системи фінансової безпеки.

11. Основні положення ринкової та зовнішньоекономічної безпеки проектів.

12. Експортна безпека як важлива складова зовнішньоекономічної безпеки проектів.

13. Імпортна безпека як важлива складова зовнішньоекономічної безпеки.

14. «Відтік капіталу» як одна з істотних загроз економічній безпеці проекту.

15. Забезпечення інтелектуальної та кадрової безпеки проектів.

16. Кадрова безпека як підсистема в системі економічної безпеки проектів.

17. Проблеми забезпеченості проектівробочою силою. Планування чисельності персоналу.

18. Захист прав інтелектуальної власності в системі економічної безпеки держави.

19. Політико-правова складова економічної безпеки проектів.

20. Силова складова фінансово-економічної безпеки проектів.

21. Екологічна складова фінансово-економічної безпеки проектів.

22. Поняття та види діагностики діяльності проектів.

23. Критерії та показники економічної безпеки проектів.

24. Діагностика рівня економічної безпеки проектів. Якісні та кількісні показники.

25. Суть, мета та значення управління фінансово-економічною безпекою проектів.

26. Суб’єкти та об’єкти управління фінансово-економічною безпекою проектів.

27. Основні принципи та методи управління фінансово-економічною безпекою проектів.

28. Функції та механізми управління фінансово-економічною безпекою проектів.

29. Сутність та поняття міжнародної економічної безпеки.

30. Принципи забезпечення економічної безпеки Держави на міжнародному рівні.

Національний університет водного господарства та природокористування

31. Практичне забезпечення економічної безпеки держави на міжнародному рівні.

32. Сучасна Європейська політична ситуація.

33. Місце України у геополітичному просторі Європи.

6. Перелік тем доповідей, для самостійної роботи

1. Історія виникнення безпеки держави: проблеми та перспективи розвитку.
2. Спектр загроз національним інтересам України у сучасних умовах.
3. Проблеми та перспективи розвитку національної безпеки України.
4. Воєнна безпека держави: вплив на інші сфери національної безпеки.
5. Економічна безпека та її проблеми в сучасних умовах трансформації економіки України.
6. Сучасні цілі держави в сфері забезпечення економічної безпеки України.
7. Досвід економічних реформ країн СНД у загальному розвитку економічної безпеки.
8. Місце економічної безпеки в сучасній економіці України.
9. Стратегія промислової політики провідних країн світу.
10. Економічна безпека в умовах глобалізації.
11. Зарубіжний досвід правоохоронної діяльності в забезпеченні економічної безпеки.
12. Спеціальні служби України в забезпеченні економічної безпеки.
13. Стан податкового законодавства України та його вплив на податкову безпеку держави.
14. Вплив на ризик та система економічних заходів безпеки.
15. Легалізація доходів та пов'язані з нею проблеми.
16. Проблеми бюджетної системи сучасної України.
17. Масштаби бюджетного фінансування та проблеми пов'язані з ним.

Національний університет водного господарства та природокористування

18. Бюджетні резерви та їх роль у забезпеченні бюджетної безпеки.

19. Принципи неповного використання виконання державного бюджету.

20. Проблеми бюджетної безпеки країн СНД.

21. Напрями досягнення бюджетної безпеки України.

22. Заборгованість держави та її зв'язок з системою бюджетної безпеки.

23. Рівні безпеки внутрішніх і зовнішніх позик держави.

24. Основні напрями підвищення рівня боргової безпеки держави.

25. Проблеми та принципи забезпечення бюджетної дисципліни.

26. Вплив негативних факторів на процес бюджетотворення.

27. Характеристика негативних та позитивних факторів впливу на бюджетну безпеку.

28. Вплив заборгованості держави на бюджетну безпеку.

29. Шляхи розв'язання бюджетних проблем України у сучасних економічних умовах.

30. Інвестиційні процеси України в умовах перехідної економіки.

31. Проблеми залучення іноземних інвестицій в Україні.

32. Забезпечення інвестиційної безпеки держави у сучасних умовах.

33. Участь України в світовій інвестиційній діяльності.

34. Покриття потреби держави в інвестиційних ресурсах грошовою масою.

35. Стан інвестиційної безпеки економіки України та її роль у економічній безпеці.

36. Вплив сучасного стану економіки України на інвестиційну безпеку держави.

7. Навчально-методичні матеріали дисципліни

1. Мойсеєнко І. П., Марченко О. М. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства : навчальний посібник. Львів, 2011. 360 с.

Національний університет водного господарства та природокористування

2. Економічна безпека : навчальний посібник / за ред. З.С. Варналія. К. : Знання, 2009. 647 с.

3. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР Дата оновлення : 07.02.2019. URL : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0

4. Бюджетний кодекс України : Закон України від 21.06.2001 р. № 2542-III Дата оновлення : 28.09.2010. URL : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1&nreg=2542-14

5. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV Дата оновлення : 07.02.2019. URL : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1&nreg=436-15

6. Кримінально-виконавчий кодекс України : Закон України від 11.07.2003 р. № 1129-IV Дата оновлення : 04.11.2018. URL http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1129-15

7. Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI Дата оновлення : 25.11.2018. URL http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17

8. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI Дата оновлення : 01.01.2019. URL http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17.

9. Сімейний кодекс України : Закон України від 10.01.2002 р. № 2947-III Дата оновлення : 28.08.2018. URL http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2947-14

10. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV Дата оновлення : 04.02.2019. URL http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=435-15